

RAADSVERGADERING d.d.

Zaaknummer	Z-18-037293
Voorstelnummer	DOC-20-253022
Onderwerp	kaders recycleplan (voorheen Gemeentelijk Grondstoffenplan)
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Dirk Kuipers
Afdelingshoofd(en)	Mandy Postma

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 7 mei 2020;

gelet op het achtergronddocument kaders recycleplan;

overwegende dat :

- De landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof) voor eind dit jaar 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar is;
- Het doel in het VANG-programma voor 2025 30 kilo restafval per inwoner per jaar is;
- In december 2019 de nieuwe dienstverleningsovereenkomsten met HVC zijn afgesloten. Deze gelden tot en met 2025;
- De volgende stap het opstellen van een recycleplan met de bijbehorende doelen en uitgangspunten is;
- Uit de themaraad van 6 mei 2019 bleek dat u het accent wilt leggen op de kostenbeheersing en kostenverlaging en dat de inwoners worden beloond voor goed afval scheiden;
- De gemeente de gemeentelijke prestaties in het afvalbeheer de komende vijf jaar verder wil verbeteren;
- Burgerparticipatie belangrijk is bij de totstandkoming van het recycleplan.

b e s l u i t

1. De koers voor het recycleplan voor 2025 te bepalen op: daling van de hoeveelheid restafval naar onder de 100 kilo per inwoner per jaar door het stimuleren van betere afvalscheiding en hergebruik van afval van meer dan 80%. Verder het beheersen van de afvalbeheerskosten en minimaal gelijkblijvende hoge service voor de inwoners;
2. Het scenario recycletarief verder uit te werken in het recycleplan;
3. De inwoners en de maatschappelijke doelgroepen actief bij de uitwerking van het recycleplan te betrekken;
4. Het resultaat van de participatie als advies mee te wegen in de besluitvorming.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op .

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Kaders recycleplan (voorheen Gemeentelijk Grondstoffenplan)

Aanleiding

Op 6 mei 2019 was de themaraad over het nieuwe Gemeentelijke Grondstoffenplan (nu Recycleplan). Tijdens deze avond zijn de inhoudelijke ambities en richtingen voor het nieuwe Recycleplan verkend. Welke kant moet het op in het gemeentelijk afvalbeleid? Komt het accent op verdergaande afvalscheiding en minder afval te liggen of juist kostenverlaging of serviceverhoging? Daarnaast zijn inhoudelijke onderwerpen als tariefdifferentiatie (recycletarief), bron- en nascheiding en maatwerk voor doelgroepen besproken. Het verslag van de themaraad is opgenomen als bijlage van het achtergronddocument.

Uit de themaraad bleek dat u het accent wilt leggen op kostenbeheersing/ -verlaging en dat de inwoners worden beloond voor goed afval scheiden. U bent geïnteresseerd in het recycletarief. De service moet op hoog en vergelijkbaar niveau met nu blijven. Ook willen we de gemeentelijke prestaties in het afvalbeheer de komende vijf jaar verder verbeteren. Burgerparticipatie is belangrijk bij de totstandkoming van het recycleplan.

In december 2019 is zowel de individuele- als de collectieve dienstverleningsverleningsovereenkomst met HVC afgesloten. Deze geldt tot en met 2025. De volgende stap is het opstellen van een recycleplan met de daarbij horende doelen en uitgangspunten.

Voorstel

1. De koers voor het recycleplan voor 2025 te bepalen op: daling van de hoeveelheid restafval naar onder de 100 kilo per inwoner per jaar door het stimuleren van betere afvalscheiding en hergebruik van afval van meer dan 80%. Verder het beheersen van de afvalbeheerskosten en minimaal gelijkblijvende hoge service voor de inwoners;
2. Het scenario recycletarief verder uit te werken in het recycleplan;
3. De inwoners en maatschappelijke doelgroepen actief bij de uitwerking van het recycleplan te betrekken;
4. Het resultaat van de participatie als advies mee te wegen in de besluitvorming.

Beoogd resultaat

- Vastgestelde koers voor het nieuwe recycleplan, met accent op verhoging van de milieuprestatie én kostenbeheersing;
- Richting meegeven voor verdere uitwerking van het recycleplan:
 - o Uitwerken van een systeem waarmee inwoners worden beloond om hun afval beter te scheiden;
 - o Helderheid over de procesaanpak van de inwonerparticipatie.

Argumenten

1.1 De doelen voor het nieuwe Recycleplan sluiten goed aan op de circulaire ambitie van Medemblik

Met het recycleplan willen we zo min mogelijk restafval en zoveel mogelijk materiaalhergebruik realiseren tegen zo laag mogelijke kosten. Dit sluit goed aan op de ambitie van het Programma Duurzaamheid. Hierin is circulair één van de pijlers.

2.1 Het recycletarief is essentieel om de kosten te beheersen

Zonder beleidswijziging moet rekening worden gehouden met een forse stijging van de afvalbeheerskosten (zie scenario berekening in de bijlage). Er is vooral een stijging in de verwerkingskosten doordat de opbrengsten van oud papier en textiel sterk dalen. Verder wordt het restafval steeds duurder. De verwerkingstarieven stijgen en de afvalstoffenbelasting is sinds de invoering ook flink gestegen. Om de afvalbeheerskosten beheersbaar te houden, is goed scheiden en een verdere verlaging van de hoeveelheid restafval noodzakelijk. Een financiële prikkel (recycletarief) draagt hieraan bij.

2.2 Inwoners krijgen directe invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing

We hebben nu een vast tarief voor de een- en meerpersoonshuishoudens, dit heet vlaktarief. Met het huidige vlaktarief wordt de inwoner niet direct beloond voor goed scheiden. Met het invoeren van een financiële prikkel (recycletarief) worden inwoners wel direct beloond. Naast een vast tarief werkt zo'n systeem met een variabel tarief dat afhankelijk is van hoeveel restafval een huishouden aanbiedt. Inwoners die hun afval goed scheiden betalen een lagere (variabele) heffing, inwoners die dat niet of minder goed doen, krijgen een hogere rekening.

2.3 Met de invoering van een recycletarief worden de landelijke doelstellingen bereikt

In 2019 werd in Medemblik 161 kilo per inwoner restafval (fijn en grof) ingezameld. In vergelijking met veel andere gemeenten een redelijk goede score, maar nog wel ruimschoots boven de landelijke VANG-doelstelling voor eind dit jaar (75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar). Met het recycletarief kan deze doelstelling wel worden gehaald. Landelijke ervaringen maken dit duidelijk. Bijna 100% van de gemeenten die nu onder de 100 kilo restafval per inwoner zitten, werkt met een financiële prikkel. Meer informatie over wat effectieve systemen zijn, staan in het achtergronddocument.

2.4 Andere gemeenten hebben al veel ervaring met het recycletarief-systeem

Meer dan de helft van de gemeenten in Nederland maken al gebruik van een financiële prikkel in de afvalinzameling. En dit aantal gemeenten groeit nog steeds. Er is dus al veel ervaring opgedaan met het recycletarief-systeem. De effecten zijn aantoonbaar: gemeenten met een recycletarief-systeem hebben gemiddeld lagere afvalbeheerskosten en betere milieuresultaten. Ook is er veel praktijkervaring opgedaan met aanvullende maatregelen om neveneffecten als ontwijkgedrag en vervuiling van grondstromen tegen te gaan.

2.5 Onze inwoners staan positief tegenover het recycletarief

HVC heeft in november 2019 door I&O Research een klantenonderzoek laten uitvoeren onder 5.023 inwoners van haar verzorgingsgebied. Het onderzoek stond open voor alle inwoners van de gemeente Medemblik. Uit het onderzoek komt naar voren dat 57% van de inwoners neutraal of (zeer) positief staat tegenover het invoeren van het recycletarief.

3.1 Afvalinzameling en de afvalkosten zijn voor alle inwoners belangrijk

Door participatie krijgt u inzicht in de afval- en scheidingswensen van de verschillende doelgroepen in Medemblik. Wij halen bijvoorbeeld het afvalgedrag van gezinnen met jonge kinderen en ouderen op.

4.1 Adviesstatus past het beste bij dit participatietraject

Het participatietraject recycleplan krijgt de status van advies. Er blijft een afweging van de gemeenteraad nodig omdat er meerdere belangen moeten worden afgewogen. Ook kunnen de effecten voor verschillende doelgroepen en huishoudens heel verschillend zijn. De status van raadplegen vinden we voor dit onderwerp te licht. Er wordt in de participatie heel gericht gezocht naar mogelijkheden en maatregelen die het recycleplan versterken. Participanten hebben er recht op dat in de afweging en communicatie duidelijk wordt hoe met de adviezen uit de participatie is omgegaan.

Kanttekeningen

2.1 Risico op neveneffecten (vervuiling, afvaldumpingen)

Doordat men voor het aanbieden van restafval moet betalen, kunnen inwoners in de verleiding komen om restafval in de PBD of GFTe container te deponeren of om restafval te dumpen in openbaar gebied. Dit zal vooral in de eerste maanden na de invoering zijn. Dit leidt tot meer afkeur en hogere verwerkings- en ophaalkosten. Er zijn voldoende ervaringen van andere gemeenten om dit met gerichte inzet van communicatie, handhaving en afvalcoaching te voorkomen. Uit deze ervaringen blijkt dat er het eerste jaar extra inzet van afvalcoaches en handhaving nodig is. Daarna kan de inzet weer naar het normale niveau.

2.2 Is een recycletarief noodzakelijk?

Het is mogelijk om voor een ander scenario, zonder recycletarief, te kiezen. Hiermee worden echter niet de resultaten gehaald die met een recycletarief wel binnen bereik komen: minder dan 100 kg restafval en het beheersen/stabiliseren van de afvalbeheerkosten.

Financiën

Voor het participatietraject en de begeleiding van het traject door Buiten Organisatieadvies is ongeveer € 30.000 nodig. In de Lentenota is hiervoor een format ingediend.

In de doorrekening van HVC is rekening gehouden met eenmalige projectkosten en benodigde investeringen in inzamelvoorzieningen en systemen. Bij het voorstel voor het concept recycleplan (eind 2020) nemen we de kosten voor de invoering van het recycleplan op. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten voor de aanpassingen in de bedrijfsvoering, afvalcoaching en tijdelijk extra handhavingscapaciteit. Dit zijn eenmalige projectkosten. De structurele innings- en handhavingskosten hoeven door het recycletarief niet noemenswaardig omhoog te gaan.

Uitvoering/evaluatie

Na het raadsbesluit worden de volgende stappen gezet:

- inwonerparticipatie;
- Uitwerking van optimalisatiemaatregelen;
- Uitwerking van het recycletarief.

Het resultaat van deze stappen wordt verwerkt in een concept recycleplan. Het streven is om deze eind 2020 naar u te sturen.

Na besluitvorming over het concept recycleplan, wordt het concept besproken met dorpsraden en maatschappelijke doelgroepen. Hierna wordt het definitieve recycleplan opgesteld en ter besluitvorming aan college en raad voorgelegd.

Communicatie

Er komen verschillende communicatiemomenten:

- Informeren stand van zaken aan de raad;
- Bekendmaken en uitleg participatie aan de inwoners;
- Concept recycleplan bespreken met de dorpsraden en andere doelgroepen.

Bijlagen

DOC-20-253673 - bijlage 1: Achtergronddocument Kaders Recycleplan

DOC-20-254693 - bijlage 2: Doorrekening scenario's HVC

DOC-20-254695 - bijlage 3: Whitepaper HVC

DOC-20-255578 - bijlage 4: Aanvullende informatie intern

Raadscommissie d.d.